

Lääkeinformaation koordinaatioryhmän kokous 4/2022

Aika: Torstaina 24.11.2022 klo: 9:02–10:35

Paikka: Microsoft Teams -yhteys

Läsnä: Sari Kujala, puheenjohtaja, Fimea

Päivi Kiviranta, sihteeri, Fimea

Jasmin Paulamäki, Fimea

Mirjami Tran Minh, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Charlotta Sandler, Suomen Apteekkariliitto

Annika Koivisto, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Tiina Mäkelä, Terveysalan AMK-verkosto; Laurea-ammattikorkeakoulu

Hannele Tyrväinen, Terveysalan AMK-verkosto; Jyväskylän AMK

Työryhmien edustajat:

Ajantasainen lääkitystieto muodostaa perustan järkevälle lääkehoidolle:

Kirsi Juurinen, Keski-Suomen keskussairaala

Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen:

Tarja Pajunen, Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus

Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua:

Essi Kariaho, Lääketietokeskus

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöllä on työtehtävän edellyttämä lääkehoidon osaaminen:

Katri Melto-Ojalainen, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus

Tutkimus ja seuranta:

Marja Härkänen, Itä-Suomen yliopisto, Hoitotieteen laitos

Lääkealan viestijät:

Petra Tirkkonen, Lääketeollisuus ry

KOLME NOSTOA KOKOUKSESTA

1. Hienoa työtä pienryhmältä Lääkäreiden ja hoitajien keskeisten lääketiedon lähteiden ja työkalujen päivityksen osalta! Toivottavasti pian saadaan myös farmasian (apteekin farmaseuttisen henkilöstön ja sairaalafarmasian ammattilaisten) lähteet ja työkalut koordinaatioryhmään nähtäväksi.
2. Kokouksessa nousi esille kaikki Lääkeinformaatioverkoston toistuvat teemapäivät ja tilaisuudet; LOMF, Lääkeinformaatiofoorumi ja Lääkehoidon päivä, jotka tuovat verkoston työtä näkyväksi ja edistävät viestintää verkostosta ulospäin.
3. Yhdessä tehden enemmän! -kommentti nousi esille verkoston työryhmien välisiä vierailuja ja niiden antia läpikäydessä.

MUISTIO

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:02.

2. Työryhmien kuulumiset koordinaatioryhmälle

a) *Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua*

- Materiaalit: Lääkäreiden keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja (Liite 1) ja Hoitajien keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja (Liite 2)

Pienryhmä Elina Ottela SuPer:sta, Outi Lapatto-Reiniluoto HUS:sta ja Mervi Flinkman Tehy:stä ovat päivittäneet liitteiden 1 ja 2 lähteitä ja työkaluja. Koordinaatioryhmä hyväksyi nämä lähteet ja työkalut käyttöön ensimmäisen kerran huhtikuussa 2019. Taustalla oli ja on edelleen tarve tuottaa listaus keskeisistä lääketiedon lähteistä ja työkaluista ammattilaisille, jotka toimivat organisaatioissa, joissa ei ole julkisen toimijan kustantamat työkalut käytössä, esim. yksityiset päiväkodit. Listaus on haluttu tehdä tiiviiksi eli listata lähteet, mitkä ainakin tulisi olla käytössä. Taulukoissa on myös jotakin extraa, hyviä muita tunnettuja lähteitä. Käyttäjälähtöinen lääkeinformaatio -työryhmä on tehnyt ehdotuksia lisälähteistä. Heidän kommenttinsa ja kokouksessa koordinaatioryhmältä esiin nousseet kommentit on koottu liitteeseen 3.

Pienryhmä on sopinut päivityssyklin pituudeksi jatkossa kaksi vuotta.

Näiden tietolähteiden lisäksi on olemassa omat farmasian (apteekin farmaseuttisen henkilöstön ja sairaalafarmasian ammattilaisten) keskeiset lääketiedon lähteet ja työkalut. Nämä ovat valmistumassa alkuvuodesta 2023. Sairaalafarmasian keskeiset lääketiedon lähteet ja työkalut tehdään kokonaan uusiksi ja se on kommentointikierröksellä sairaalafarmasian ammattilaisilla.

- Tulossa: [Lääkehoidon päivä 16.3.2023](#) teemalla "Lääkehoidon avaimet – sujuvuutta lääkehoitopolullesi". Lääkehoidon päivänä järjestetään valtakunnallinen webinaari "Lääkehoidon onnistumisen avaimet". Toimijoita kannustetaan järjestämään tapahtumia myös paikallisesti.
- Työryhmä on lähtenyt tunnistamaan ja keräämään esimerkiksi materiaalien käyttäjätilastoja toimikauden 2021–2023 toimintakertomusta varten. Kesken olevien toimenpiteiden loppuunsaattaminen varmistetaan ensi vuoden aikana. Työryhmällä on sovittu neljä kokousta vuodelle 2023. Lisäksi vierailuja muissa työryhmissä jatketaan ja halutaan edelleen kehittää eri työryhmien välistä yhteistyötä.

b) Ajantasainen lääkitystieto muodostaa perustan järkevälle lääkehoidolle

- Edellinen kokous oli 6.10. Työryhmässä on tapahtunut muutoksia. Maarit Vornanen siirtyy työryhmän puheenjohtajaksi 2023 alusta.
- Kanta-lääkityslistan kehitystyö: Tämän hetken tiedon mukaan Asiakastietolaki-paketti (sis. Lääkityslistan tarpeet) menisi perustuslakivaliokuntaan vasta tammikuussa. Uhkana on lain viivästyminen. Lääkityslistatyötä edistetään kuitenkin THL:n ja Kelan kesken suunnitellussa aikataulussa. Asiakastietolaki astuisi voimaan todennäköisesti 2024.
- Lääkityslistan ajantasaistaminen -check list on työn alla. Pienryhmä Tiina Koskenkorva, Carita Linden-Lahti ja Maarit Vornanen työstävät tarkistuslistaa.

c) Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen

- Edellinen kokous oli 15.11. Työryhmän nimen lyhenne Osallisuus -työryhmä.
- Käyttäjälähtöinen informaatio - ja Lääkealan viestijät -työryhmistä kävi vieraita edellisessä kokouksessa. Vierailut olivat onnistuneita. Yhdessä tehden päästään parhaiten eteenpäin! Kokouksessa nousi esiin, että tarvitaan entistä enemmän selkokielistä lääkeinformaatiota. Lääkealan viestijät -edustajan kanssa puhuttiin viestintäkanavista ja syötteistä viestintätyöryhmälle, mistä viestiä eteenpäin. Verkoston materiaali ei vanhene hetkessä, esimerkiksi kiertoartikkeli Ohjeita turvalliseen lääkehoitoon oppaasta ja erikielisistä tiivistelmistä on edelleen ajankohtainen.

- Kokouksessa käytiin läpi myös Lääkeinformaatioverkoston toteuttamia tapahtumia. Lääkehoidon opettajien monialaisessa foorumissa IV (LOMF:ssa) nousi esiin englanninkielisen materiaalin tarve ”nursing” -opiskelijoille.
- Kokouksessa oli myös hyvää keskustelua mittaamisesta. Miten me mittaamme vaikuttavuutta?
- Tunne lääkkeesi -vastuuviikkoja vuodelle 2023 jaetaan jo. Sivustosta tykkää 4 776 henkilöä ja seuraajien raja on ylittänyt tavoittelemamme 5 000 ihmisen rajan (5 040 ihmistä seuraa sivustoa).

d) *Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöllä on työtehtävän edellyttämä lääkehoidon osaaminen*

- Palaute: [Lääkehoidon opettajien monialainen foorumi IV](#), 11.11.2022. Onnistunut foorumi. Osallistujia 41 opettajaa, myös joitakin Farmasian Päivien muita osallistujia. Kannustaa järjestämään kahden vuoden päästä uudelleen. Kiinnitti huomiota, että vain yksi lähihoitajien opettava paikalla. Tämä herätti huolta. Seuraavalla kerralla kannustetaan enemmän heitäkin osallistumaan. LOMF:sta välitettiin tietoa verkostossa, johon osa lähihoitajien lääkehoidon opettajista kuuluu. Kaikkien oppilaitosten opettajien kontaktointi on kuitenkin haastavaa, sillä näistä lääkehoidon opettajista ei ole rekisteriä. Ammattikorkeakoulujen LOKKA-ryhmä on aktiivinen.
- Osaamisen varmistaminen – pienryhmä on jakanut tiedossa olevat osaamisen varmistamisen järjestelmät 2–3 henkilön pienryhmille, kullekin omansa, tutustumista varten. Kriteerit järjestelmiin tutustumiselle on luotu Turvallinen lääkehoito oppaan perusteella. Oppaan lääkehoitosuunnitelman rungosta on kriteereihin nostettu esille riskilääkkeet ja eri potilasryhmät. Lisäksi kriteeristöissä on hyödynnetty ammattivaatimusten taulukkoa.
- Työryhmä haluaa käynnistää yhteistyötä sosiaalialan kanssa ensi vuonna. Tavoitteena on mm. nostaa esille se, että lääkehoidon lisäkoulutusta ei hankita. Pelkkä osaamisen varmistaminen ei riitä. Tietoa, mistä koulutusta voi hankkia, tulee lisätä. Ammattikoulujen sekä ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmiin toivotaan yhtenäisyyttä lääkehoidon opetuksen osalta. Oppilaitokset saavat pitkälle itse päättää opetuksensa sisällöstä.
- Potilasturvallisuus oli toinen tärkeä asia, mikä nousi esille LOMF:ssa.

e) *Tutkimus ja seuranta*

Työryhmän edellinen kokous oli syyskuussa. Kahden koordinaatioryhmän kokouksen välissä ei olla kokoustettu, mutta pienryhmät ovat jatkaneet työtään. Esimerkiksi lääkeinformaation tutkimusstrategia päivitetään ensi vuoden aikana, siten, että se hyväksytään vuoden 2024 alussa. Lisäksi työryhmä toteuttaa kyselyn verkoston jäsenille strategian toteutumisesta ja verkoston toiminnasta syksyllä 2023.

f) *Lääkealan viestijät*

Viestijät jatkavat mielellään vierailuja eri työryhmiin. Petralle saa lähettää kutsuja!

Viestijät kokoustaneet kerran tänä syksynä ja tapaavat vielä kerran ennen vuodenvaihdetta.

Ehdotus: Laaditaan verkostossa mukana olevien organisaatioiden viestijöiden oma listaus, jolloin viestinnän ammattilaisille voidaan suoraan syöttää tietoa valmiista materiaaleista. Kannatettiin tehtyä ehdotusta. Myös verkostossa toimivien asiantuntijoiden vastuuta viestinnästä nostettiin esiin. Vastuu on yhteinen!

3. Palaute: Lääkeinformaatiofoorumi 3.11.2022

[Fimean verkkouutinen 8.11.2022](#)

Osallistujien kokonaismäärä oli noin 250 henkilöä. Tilaisuus on katsottavissa Fimean verkkouutislinkin alta ja julkaistaan lähiaikoina tekstitettyinä Fimean Youtube -kanavalla.

Foorumista saatiin 11 kirjallista palautetta.

- Kirjallisen palautteen kysymysten keskiarvo ”Samaa mieltä” (kysymykset a) saiko uutta tietoa; b) voitko hyödyntää tietoa omassa työssäsi; c) vastasiko foorumi ennako-odotuksiasi)
- Avoin palaute: kiitosta asiantuntijoiden mielenkiintoisista puheenvuoroista, paneelikeskusteluun osallistujille paljon kiitosta
- Parasta foorumissa oli: hyvin valitut aiheet, paneelikeskustelu, ajankohtaisuus ja käytännön läheinen lähestyminen
- Foorumista jäätin kaipaamaan: lääkärin näkökulmaa mukaan keskusteluihin, luentodiojen isompi fonttikoko, enemmän asiaa foorumin otsikosta.

4. Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen 2.2.2023

Yhteistapaaminen järjestetään torstaina 2.2.2023 klo 13.00–16.00 hybridinä eli paikan päällä Helsingissä Aitio, Vivaldi-sali (Mannerheimintie 113, Helsinki) ja Microsoft Teams -yhteydellä. Tilaisuuden kutsu, ohjelma ja lopullinen ilmoittautumislinkki lähetetään joulukuun alussa. Ohjelmassa mm. Heikki Virkkunen kertoo Lääkityslistan sen hetkisestä vaiheesta (ajankohtainen, puhututtava, kiinnostava ja ministeriön prioriteeteissa korkealla).

5. Seuraavat ehdotetut kokousajankohdat

a) Koordinaatioryhmän kokoukset

Kokous 1/2023, 14.3.2023 klo 9.00–11.00, Teams -yhteys

Kokous 2/2023, 26.5.2023 klo 9.00–11.00, Teams -yhteys **Huom!** Vaihtui esityslistasta!

Kokous 3/2023, 19.9.2023 klo 13.00–15.00, lähitapaaminen ja Teams -yhteys

Kokous 4/2023, 12.12.2023 klo 13.00–15.00, Teams -yhteys

b) Työryhmien puheenjohtajien ja sihteerin kokous

31.8.2023 klo 9.00–11.00, Teams -yhteys – Käydään läpi toimikauden vaihtumiseen liittyvät aikataulut toimintakertomuksen 2021–2023 ja toimintasuunnitelman 2024–2026 osalta.

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10:35.

Liite 1. Lääkäreiden keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja_päivitetty 01042022

Liite 2. Hoitajien keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja_päivitetty 01042022

Liite 3. Kootut kommentit - Lääketiedonlähteet koordinaatioryhmän kokouksessa 24.11.2022

LÄÄKÄREIDEN*) KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

Oheiseen taulukkoon on kerätty suomenkielisiä, virallisia hoito-ohjeita tukevia, luotettavaa lääketietoa antavia sivustoja, joita perusterveydenhuollossa toimiva lääkäri / hammaslääkäri tarvitsee työssään. Osa sivuista on saatavilla myös ruotsiksi. Kaikkia kansainvälisiä tietokantoja ei ole otettu mukaan, sillä niiden toimivuus ja soveltuvuus Suomen oloihin ei ole aina yhtä hyvä (esimerkiksi kaikkia niissä mainittuja lääkkeitä ei ole täällä markkinoilla). Listauksessa ei ole kaikkea saatavilla olevaa tietoa, vaan mukaan on kerätty sellainen kokonaisuus, jonka voidaan ajatella olevan minimivaatimus hyvässä lääkärin / hammaslääkärin työssä ja tavoitteena on, että työnantaja varmistaisi näiden (osittain myös maksullisten) sivustojen olevan käytettävissä.

Eri erikoisaloilla ja erikoissairaanhoidossa on käytössä vielä runsaasti muitakin tiedonlähteitä, joita tähän ei ollut tarkoituksenmukaista listata.

Suositus on laadittu Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston pienryhmässä ja sitä päivitetään säännöllisesti. Suositus on saatavilla Innokylästä (hae: Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto ja katso: Työpöytä) ja Fimean verkkosivuilta (Kehittäminen ja HTA -> Lääkeinformaation kehittäminen). Palautetta suosituksesta voi antaa HUS:n osastonylilääkärille Outi Lapatto-Reiniluodolle (outi.lapatto-reiniluoto(at)hus.fi).

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO**)	HINTA	KÄYTETTÄVYYS
Terveysportti Perustaso <ul style="list-style-type: none"> • Lääkärin tietokannat • Oppiportti • ICD-10 Diagnoosikoodihaku • Duodecim lääketietokanta • Lääkeinteraktiot ja - haitat • Raskaus ja imetys • Lääkkeet ja munuaiset • Lääkkeet ja maksa Lisätaso <ul style="list-style-type: none"> • Riskiyliherkkyydet • Luontaistuotteet 	Kustannus Oy Duodecim	www.terveysportti.fi	P	maksullinen	Sisällöt täydentyvät ja kehittyvät jatkuvasti uusien päivitysten myötä. Tietoa voi hakea hakusanalla. Haku listaa löytyneen tiedon kaikista osioista. Nopean yksittäisen tiedon etsintä voi olla hidasta.

*) Lääkäreillä tarkoitetaan tässä sekä hammaslääkäreitä että lääkäreitä.

***) Taso: P= Perustaso ja L = Lisätaso

LÄÄKÄREIDEN*) KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO**)	HINTA	KÄYTETTÄVYYS
<p>DynaMed /Micromedex Clinical decision support solutions, healthcare business intelligence, medical journals, medical e-books and medical reference information</p>	EBSCO Health	www.dynamed.com	L	maksullinen	Yhdysvaltalainen tietokanta, jonka käyttö vaatii myös tulkintaa
<p>UpToDate / Lexicomp Clinical decision support solutions, healthcare business intelligence, medical journals, medical e-books and medical reference information</p>	Wolters Kluwer	www.wolterskluwer.com/en/solutions/lexicomp	L	maksullinen	Yhdysvaltalainen tietokanta, jonka käyttö vaatii myös tulkintaa
<p>HUS Myrkytystietokeskus vastaa puhelimesta ympäri vuorokauden äkillisten myrkytysten ehkäisyyn ja hoitoon liittyviin kysymyksiin. Neuvontaa annetaan yleisölle ja terveydenhuollon ammattilaisille.</p>	<p>Puhelin (maksuton) :0800 147 111 Puhelin (normaalihintainen) :09 471 977 <i>Palvelemme ympäri vuorokauden.</i></p>	www.hus.fi/sairaanhoito/sairaanhoitopalvelut/myrkytystietokeskus/	P	maksuton	Lääkkeisiin liittyvissä kysymyksissä ota yhteyttä puhelimitse Nettisivuilta löytyy kasvi-, sieni- ja aineluettelot ja tietoa näiden myrkyllisyydestä.
<p>HUS Teratologinen tietopalvelu äidin lääkeneuvonta haitallisesti vaikuttavista</p>	Puhelinnumero 09 4717 6500, arkisin klo 9–13.	www.hus.fi/potilaalle/sairaalat-ja-toimipisteet/aidin-laakeneuvonta-teratologinen-tietopalvelu	P	maksuton	Lääkeneuvontaa raskaana oleville ja imettäville. Lisätietoa verkkosivulla, sekä puhelin- ja chat-palvelu.

*) Lääkäreillä tarkoitetaan tässä sekä hammaslääkäreitä että lääkäreitä.

***) Taso: P= Perustaso ja L = Lisätaso

LÄÄKÄREIDEN*) KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

lääkkeistä ja muista ulkoisista tekijöistä	Chat-palvelu Terveyskylä.fi:ssä, avoinna ma ja pe klo 13–15				
Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen rokottaminen sivusto	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	www.thl.fi → Aiheet → Rokottaminen	P	maksuton	Erittäin kattava: käytännön ohjeita, tietoa rokotteista, eri ryhmien rokotukset
Kirja: Läketieteellinen farmakologia ja toksikologia	Kustannus Oy Duodecim Toim: Ruskoaho, Hakkola, Huupponen ym	Verkko-oppikirja	P	maksullinen	Teos perehdyttää lääkeaineiden ja muiden kemiallisten aineiden vaikutusmekanismeihin ja vaikutuksiin. Käsitellään laajasti elimistön säätelyjärjestelmiä ja sairauksien patofysiologiaa. Tiedot sairauden etiologiasta, mekanismeista ja oireista yhdistyvät farmakodynamiikan perusteisiin. Lääkeaineita koskevissa luvuissa käsitellään sairauskohtaisesti lääkkeiden käyttöaiheita ja haittoja.
Kirja: Farmakologia ja toksikologia	Medicina Oy Toim: Koulu ja Tuomisto	6. painos luettavissa täältä www.medicina.fi/3	L	maksullinen	Toimii oppikirjana lääketieteen, farmakologian sekä sairaanhoitajien lääkkeenmääräämiskoulutuksen opiskelijoille. Valmistuneille lääkäreille sekä apteekkeille kirja toimii hakuteoksena.
Kirja: Kliininen farmakologia ja lääkehoito	Kandidaattikustannus Oy Toim: Neuvonen, Backman, Himberg ym	Oppikirja Verkkokirja	L	maksullinen	Käsittelee sairauksien lääkehoitoa suomalaisten hoitokäytäntöjen mukaisesti ja antaa vastauksia klinikon kysymyksiin. Se soveltuu

*) Lääkäreillä tarkoitetaan tässä sekä hammaslääkäreitä että lääkäreitä.

**) Taso: P= Perustaso ja L = Lisätaso

LÄÄKÄREIDEN*) KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

					lääkehoidon määräämisen tueksi lääkäreille ja käsikirjaksi kaikille terveydenhuollon ammattilaisille.
Kelan hinta- ja korvattavuustiedot lääkkeille, kliinisille ravintovalmisteille ja perusvoiteille. Ohjeet suorakorvauksen toteuttamiseksi	Kela	www.kela.fi/laakehaku www.kela.fi/apteekit www.kela.fi/ajankohtaista-apteekit www.kela.fi/ajankohtaista-laakekorvaukset	L	maksuton	Lääkehaku-palvelussa hinnat ja korvattavuudet (myös ruotsi ja englanti). Apteekkitiedotteet, lääkkeiden suorakorvausohjeet, korvattava lääkemäärä, reseptimerkinnät, perustoimeentulon ohjeet lääkkeiden korvauksissa.
Lääke75+ -tietokanta	Fimea	www.fimea.fi → Lääkehaut ja luettelot → Lääke75+ Lääke 75+ tietokanta on myös käytettävissä Duodecim lääketietokannan Vanhus ja Lääke -sovelluksen kautta.	L	maksuton	Lääke75+ -tietokanta Lääkkeiden soveltuvuus 75 vuotta täyttäneille. Arviot tehty moniammatillisesti, päivittyvä jatkuvasti. Käytettävyyttä lisää tietokannan integrointi Salko-tietokantaan, joka taas on integroitu apteekkijärjestelmiin. Integroitu myös Terveysporttiin (Vanhus ja lääke).
European Medicines Agency (EMA)	EMA	www.ema.europa.eu/en/medicines	L	maksuton	Keskitetyn myyntilupamenettelyn kautta myyntiluvan saaneiden valmisteiden valmisteyhteenvedot, pakkausselosteet ja lyhyet, kansantajuiset EPAR-arviointiraportit (EU-kielet). Haittavaikutusrekisteri
Pharmaca Fennica Lääketietopalvelut	Lääketietokeskus Oy	Verkkopalvelu, tietokannat, Verkkopalvelut, tietokannat, mobiilisovellus, kirjat	L	maksuton /	Päivittäin päivittyvää lääketietoa, mm. -

*) Lääkäreillä tarkoitetaan tässä sekä hammaslääkäreitä että lääkäreitä.

**) Taso: P= Perustaso ja L = Lisätaso

LÄÄKÄREIDEN*) KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

		https://pharmacafennica.fi/		maksulinen	<ul style="list-style-type: none"> - Lääkekuvat ja tunnistetiedot (pakkauskuvat, tabletit, kapselit) - - Antidoping-luokittelu - Valmisteyhteenvedot - - Pakkausselosteet - Eläinlääkeinformaatio
HUS Farmakogenetiikka	HUS	hus.fi/farmakogenetiikka	L	maksuton	Käsittelee perimän vaikutusta lääkehoidon tehoon ja turvallisuuteen. Sisältää Farmakogenetiikkaoppaan, joka on tarkoitettu lääkkeen määräjän avuksi tulkittaessa Farmakogeneettinen paneeli -geenitestin tuloksia.
Farmakogenetiikka (GeneRx)	Duodecim	www.terveysportti.fi/terveysportti/laaake.generx.koti	L	maksullinen	Tietoa geneettisistä tekijöistä, jotka vaikuttavat esim. lääkkeen kineetikkaan. Haku mm. lääkeaineella tai entsyymillä.

*) Lääkäreillä tarkoitetaan tässä sekä hammaslääkäreitä että lääkäreitä.

**) Taso: P= Perustaso ja L = Lisätaso

HOITAJIEN KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

Suosituksella pyritään luomaan tasa-arvoa ammattiryhmien ja työpaikkojen välille. Oheiseen taulukkoon on kerätty suomenkielisiä, virallisia hoito-ohjeita tukevia, luotettavaa lääketietoa antavia sivustoja, jotka on havaittu hyviksi perus- ja sairaanhoitajien käytännön työssä. Osa sivuista on saatavilla myös ruotsiksi. Kansainvälisiä tietokantoja ei ole otettu mukaan, sillä niiden toimivuus ja soveltuvuus Suomen oloihin ei ole aina yhtä hyvä (esimerkiksi kaikkia niissä mainittuja lääkkeitä ei ole täällä markkinoilla). Taulukossa ei ole kaikkea saatavilla olevaa tietoa, vaan mukaan on kerätty sellainen kokonaisuus, jonka voidaan ajatella olevan minimivaatimus hyvässä hoitajan työssä. Suosituksessa on pyritty antamaan myös vaihtoehtoja maksullisten lääketiedon lähteiden ja työkalujen rinnalle. Tavoitteena on, että työnantaja varmistaisi näiden (osittain myös maksullisten) sivustojen olevan käytettävissä ja niiden käyttöön olisi saanut myös koulutusta.

Eri erikoisaloilla ja erikoissairaanhoidossa on käytössä vielä runsaasti muitakin tiedonlähteitä. Tästä syystä terveydenhuollon ammattilaisen tulisi aina tuntea yksikön omat ohjeistukset ja oman erityisalueensa lääketiedon lähteet ja työkalut.

Suositus on laadittu Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston pienryhmässä ja sitä päivitetään säännöllisesti. Suositus on saatavilla Innokylästä (hae: Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto ja katso: Työpöytä) ja Fimean verkkosivuilta (Kehittäminen ja HTA -> Lääkeinformaation kehittäminen). Palautetta suosituksesta voi antaa Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin asiantuntija Elina Ottelalle (elina.ottela(at)superliitto.fi).

1. Keskeiset lääketiedon lähteet ja työkalut

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO*)	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Lääkeneuvonnan tuki					
Terveysportti <u>Perustaso</u> <ul style="list-style-type: none"> • Duodecim lääketietokanta • Sairaanhoitajan tietokannat • Lääkeinteraktiot ja -haitat <u>Lisätaso</u> <ul style="list-style-type: none"> • Raskaus ja imetys 	Kustannus Oy Duodecim	www.terveysportti.fi	P	Maksullinen	Sisällöt täydentyvät ja kehittyvät jatkuvasti uusien päivitysten myötä. Tietoa voi hakea hakusanalla. Haku listaa löytyneen tiedon kaikista osioista. Nopean yksittäisen tiedon etsintä voi olla hidasta.

HOITAJIEN KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO*)	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
<ul style="list-style-type: none"> Ristiyliherkkyydet Luontaistuotteet 					
Lääke75+ -tietokanta.	Fimea	www.fimea.fi → Lääkehaut ja luettelot → Lääke75+ Lääke 75+ tietokanta on myös käytettävissä Duodecim lääketietokannan Vanhus ja Lääke -sovelluksen kautta.	P	Maksuton	Lääke75+ -tietokanta Lääkkeiden soveltuvuus 75 vuotta täyttäneille. Arviot tehty moniammatillisesti, päivittyy jatkuvasti. Käytettävyyttä lisää tietokannan integrointi Salko-tietokantaan, joka taas on integroitu apteekkijärjestelmiin. Integroitu myös Terveysporttiin (Vanhus ja lääke).
Käypä hoito -suositukset.	Suosituksia laatii Suomalainen Lääkäriseura Duodecim yhdessä erikoislääkäriyhdistysten kanssa.	www.kaypahoito.fi	P	Maksuton	Hakusana ehdottaa hoitosuosituksia ja niiden potilasversiota, näytönastekatsauksia, lisätietoaineistoja, kuvia ja muita sisältöjä.
Hoitotyön tutkimussäätiö - Hoitosuositus	Hoitotyön tutkimussäätiö	www.hotus.fi → Hoitosuositukset	P	Maksuton	Hoitosuositusten avulla pyritään parantamaan hoitotyön laatua ja yhtenäistämään perusteettomasti vaihtelevia käytäntöjä. Hoitosuosituksen käyttöönotto mahdollistaa inhimillisen, oikein

HOITAJIEN KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO*)	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
					ajoitetun, oikean ja vaikuttavan hoidon.
Apteekki.fi	Suomen Apteekkariliitto	www.apteekki.fi → Apteekin neuvot https://www.apteekki.fi/apteekin-neuvot/annosteluvideot.html	P	Maksuton	Sivuilla on selkeitä videoita inhaloitavien lääkkeiden annostelusta, joita terveydenhuollon ammattihenkilöt voivat hyödyntää potilaa- ja asiakasohjauksessa.
Lääkkeen tunnistaminen					
Anja - annostelee lääkkeet sovellus	PharmaService Oy / Suomen Apteekkariliitto	http://anjakuvat.apteekkariliitto.fi/Haku.aspx	P	Maksuton	Palvelusta voi hakea annosjakeluun soveltuvien lääkkeiden lääkekuvia suomeksi tai ruotsiksi.
Oma-annospalvelu	Pharmac Finland Oy	Lääkekuvat QR-koodin takana, tärkeä etenkin annosjakelun piirissä.	P	Maksullinen	Annosjakelulääkkeiden mukana annostuskortti, jossa on QR-koodi. QR-koodin takana on potilaan annosjakelulääkkeiden kuvat, kuvailutekstit ja Lääkeoppaan teksti. Extranet-palvelusta näkee myös kaikkien lääkkeiden kuvat ja Lääke-oppaan teksti.
Myrkytystieto ja teratologinen tietopalvelu					
HUS Myrkytystietokeskus vastaa puhelimitse ympäri vuorokauden äkillisten myrkytysten ehkäisyyn ja hoitoon liittyviin kysymyksiin.	Puhelin (maksuton) :0800 147 111	www.hus.fi/sairaanhoito/sairaanhoitopalvelut/myrkytystietokeskus/	P	Maksuton	Lääkkeisiin liittyvissä kysymyksissä ota yhteyttä puhelimitse Nettisivuilta löytyy kasvi-, sieni- ja aineluettelot ja

HOITAJIEN KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO*)	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Neuvontaa annetaan yleisölle ja terveydenhuollon ammattilaisille.	Puhelin (normaalihintainen) :09 471 977 Palvelemme ympäri vuorokauden.				tietoa näiden myrkyllisyydestä.
HUS Teratologinen tietopalvelu äidin lääkeneuvonta haitallisesti vaikuttavista lääkkeistä ja muista ulkoisista tekijöistä	Puhelinnumero 09 4717 6500, arkisin klo 9–13. Chat-palvelu Terveyskylä.fi:ssä, avoinna ma ja pe klo 13–15	https://www.hus.fi/potilaalle/sairaala-t-ja-toimipisteet/aidin-laakeneuvonta-teratologinen-tietopalvelu	L	Maksuton	Lääkeneuvontaa raskaana oleville ja imettäville. Lisätietoa verkkosivulla, sekä puhelin- ja chat-palvelu.

2. Täydentäviä lääketiedon lähteitä ja työkaluja

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO*)	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Pharmaca Fennica®					
Pharmaca Fennica® Lääketietopalvelut	Lääketietokeskus Oy	Verkkopalvelu, tietokannat, mobiilisovellus, kirjat https://pharmacafennica.fi	L L	Maksuton / maksullinen Maksullinen	Päivittäin päivittyvää lääketietoa, mm. - Lääkekuvat ja tunnistetiedot (pakkauskuvat, tabletit, kapselit)

HOITAJIEN KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO*)	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Hoitotyön Pharmaca Fennica®		www.laaketietokeskus.fi → Pharmaca Fennica® → verkkopalvelut			- Antidoping-luokittelu - Valmisteyhteenvedot - Pakkausselosteet - Eläinlääkeinformaatio Perustuu Pharmaca Fennicaan®, suodattaa hoitajien eniten tarvitsemat tiedot.
Rokotteet					
Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen rokottaminen sivusto	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	www.thl.fi → Aiheet → Rokottaminen	L	Maksuton	Erittäin kattava: käytännön ohjeita, tietoa rokotteista, eri ryhmien rokotukset
Lääkkeiden hinnat ja korvattavuudet					
Kelan lääkehaku	Kansaneläkelaitos	https://asiointi.kela.fi/laakekys_app/LaakekysApplication?kieli=fi www.kela.fi → Henkilöasiakkaat → Sairastaminen → Lääkekorvaukset	L	Maksuton	Hakutoiminto Suomessa kaupan olevien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden hinnat ja korvattavuudet sekä keskenään vaihtokelpoiset lääkevalmisteet.
Muut					

HOITAJIEN KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA TYÖKALUJA

MITÄ TIETOA LÖYTYY	JULKAISIJA	VERKKO-OSOITE	TASO*)	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Terveyskylä	Terveyskylä on yliopistosairaanhoitopiirien tuottama julkinen verkkopalvelu	www.terveyskyla.fi Hälsobyn.fi Hälsobyn Hälsobyn (terveyskyla.fi)	L	Maksuton	Terveyskylä tarjoaa tietoa ja tukea kaikille, hoitoa potilaille ja työkaluja ammattilaisille. <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaikille avoin sivusto 2. Ammattilaisten palveluportaali TerveyskyläPRO 3. Digitaalinen palvelukanava Omapolku
DynaMed /Micromedex Clinical decision support solutions, healthcare business intelligence, medical journals, medical e-books and medical reference information	EBSCO Health	www.dynamed.com	L	maksullinen	Yhdysvaltalainen tietokanta, jonka käyttö vaatii myös tulkintaa
UpToDate / Lexicomp Clinical decision support solutions, healthcare business intelligence, medical journals, medical e-books and medical reference information	Wolters Kluwer	https://www.wolterskluwer.com/en/solutions/lexicomp	L	maksullinen	Yhdysvaltalainen tietokanta, jonka käyttö vaatii myös tulkintaa

Läketiedonlähteet koordinaatioryhmän kokouksessa 24.11.2022

Tulleet kommentit Käyttäjälähtöinen informaatio -työryhmältä	Outin ja Elinan kommentit	Koordinaatioryhmän keskustelu
Lääkäreiden tietolähteet		
Saatavuushäiriöt ja saatavuustiedot voisi lisätä	Voivat tulla ehdotuksen mukaisesti. Mikä olisi paras ja luotettavin lähde, yksi riittäisi, FIMEA?	Saatavuus on tärkeä tieto ja tämän tiedon tarve on korostunut viime vuosina. Käytännön työssä apteekissa tärkeintä on tieto, onko lääke todella saatavilla. Tähän kannattaisi liittää Apteekkariliiton lääkehaku www.apteekki.fi/laakehaku.html ja Yliopiston Apteekin reaaliaikaiset saatavuustiedot www.ya.fi
Käypä hoito -suositukset myös lääkäreille?	Tätä ei kannata, kyse on LÄÄKETiedosta ja jotta listaus pysyy napakkana, ei tarkoitus ole listata kaikkea mahdollista esim. sisätautien oppikirjoja jne.	Käypä hoito -suositukset ovat hoitajien listauksessa Hoitotyön tutkimussäätiön Hoitosuosituksen lisäksi, miksi ei siis myös lääkärin listauksessa.
EMA:n kohdalle ekaan sarakkeeseen tuoteinformaatio? Kannattaisiko Eman kohdalla mainita useista kielistä?	Lisätiedon eri kieliversioista voisi lisätä.	-
Lääke75+ on myös Pharmaca Fennicassa	Lääke 75+ löytyy useammasta paikasta. Maksuton Fimean lääkehaun kautta: www.fimea.fi/laakehaut_ ja_luettelot/laakehaku	-
Erillisenä liitteenä ehdotus Pharmaca Fennica - palveluiden osalta (tullut työryhmän kokouksen jälkeen)	Mikäli Pharmaca Fennica muokataan ehdotetulla tavalla, häviää julkaisun alkuperäinen tarkoitus keskeisistä lääketiedon lähteistä ja työkaluista. Näemme myös tässä riskin kaupalliselle mainonnalle, mikä ei ole tarkoituksenmukaista.	Pienryhmä päättää, kuinka laajasti tekstiä lisätään.
		Muuta: Kirjojen listaamista kannattaa vielä pohtia huomioiden saatavuus ja mahdollinen kirjan digiversio.

Liite 3.

Hoitajien tietolähteet		
Lääkeneuvonnan tuki: Voisi lisätä Terveyskirjastossa olevan Lääkeoppaan – maksuton: Helppolukuiset perustiedot lääkkeistä	Maksuton, voidaan lisätä.	www.terveyskirjasto.fi/sisalto/laakeopas
Saatavuushäiriöt ja saatavuustiedot voisi lisätä	Voivat tulla ehdotuksen mukaisesti. Voisi olla Fimea, SAL, Pharmaca Fennica ja Terveysportti vai vain yksi lähde?	
		Muuta: Pohdittavaksi työryhmälle: Lisättäisiinkö hoitajien listaukseen Lääkehoidon käsikirja (kirjailijat: Susanna Saano, Minna Taam-Ukkonen)? Kirja on käytössä opetuksessa, toimiiko työn arjessa lähteenä.
Lääkkeen tunnistaminen: Pharmaca Fennica Premium sisältää lääkkeiden tunnistustyökalun sekä tablettien, kapseleiden, lääkepakkausten ja annosteluvälineiden ja laitteiden kuvia (esim. ruiskut ja laastarit)		Pienryhmä päättää, kuinka laajasti tekstiä lisätään.
Erillisenä liitteenä ehdotus Pharmaca Fennica - palveluiden osalta (tullut työryhmän kokouksen jälkeen)	Mikäli Pharmaca Fennica muokataan ehdotetulla tavalla, häviää julkaisun alkuperäinen tarkoitus <i>keskeisistä lääketiedon</i> lähteistä ja työkaluista. Näemme myös tässä riskin kaupalliselle mainonnalle, mikä ei ole tarkoituksenmukaista.	Pienryhmä päättää, kuinka laajasti tekstiä lisätään.